

Examenul național de bacalaureat 2026

Proba E. c)

Istorie

Varianta 3

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. În 1858, cele șapte puteri au semnat Convenția de la Paris. [...] Era un document cu unele dispoziții foarte înaintate și altele retrograde. În problema unirii Moldovei cu Țara Românească - fundamentală pentru români - se alesese o cale de compromis. [...] Menținute sub suzeranitatea Porții [Imperiul Otoman] și sub „garanția colectivă” a puterilor, cele două țări urmau „să se administreze liber și în afara oricărei ingerințe a Înaltei Porți”, purtând denumirea de „Principatele Unite ale Moldovei și Țării Românești”, separația administrativ-politică fiind însă menținută mai departe. Fiecare Principat urma să fie condus de câte un domn și miniștrii săi, ultimii supuși responsabilității ministeriale. Puterea legislativă trebuia să fie exercitată colectiv de domn, Adunarea din țara respectivă și Comisia centrală nou instituită, comună Principatelor. Puterii judecătorești trebuia să i se asigure independența [...]. Domnul urma să fie ales în fiecare țară pe viață de către Adunarea electivă. Domn putea fi fiecare muntean sau moldovean, cu un venit de 3 000 de galbeni și având îndeplinite funcții publice timp de zece ani. [...] În ansamblu, Convenția de la Paris, deși nu acorda Unirea, apropia pe români de momentul realizării unificării celor două Principate. (D. Berindei, *Istoria românilor*)

B. Începuturile domniei lui Al. I. Cuza au fost anevoioase fiindcă domnul era obligat să colaboreze cu două guverne, unul la Iași și celălalt la București. Abia la sfârșitul anului 1861, Imperiul Otoman a recunoscut unirea politico-administrativă a Moldovei cu Țara Românească pe timpul domniei lui Cuza [...].

Unirea, odată realizată, neînțelegerile politice au reapărut cu puteri sporite de însemnătatea problemelor de rezolvat, între care cea mai dificilă era, desigur, elaborarea Legii rurale [...]. O altă problemă a estompat temporar confruntarea în jurul Legii rurale: secularizarea averilor mănăstirești [...]. Prin legea din [...] 1863 au fost trecute în proprietatea statului „toate averile mănăstirești”. Ca urmare, aproximativ un sfert din teritoriul țării a devenit patrimoniu al statului, ceea ce a mărit suprafața de care dispuneau autoritățile pentru viitoarea împroprietărire. Cu scopul de a elimina obstacolele din calea împroprietăririi, ca și a altor reforme, Cuza [...] a promulgat o nouă constituție (*Statutul Dezvoltător*), care întărea puterea domnului în detrimentul legislativului.

(F. Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți *noua constituție* precizată în sursa **B**. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa **A**, o informație referitoare la domn. **2 puncte**
3. Menționați două spații istorice, precizate atât în sursa **A**, cât și în sursa **B**. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că puterile ajung la un compromis în problema unirii românilor. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **B**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentați două fapte istorice din perioada 1866-1886 referitoare la România. **6 puncte**
7. Menționați o asemănare între două acțiuni desfășurate de România în relațiile internaționale din perioada 1917-1920. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

Pentru a nu permite pătrunderea tătarilor în Transilvania, regele Ungariei, Ludovic de Anjou a hotărât să înființeze pe versantul estic al Carpaților o *marcă*, adică o formațiune politico-militară de apărare. În fruntea acestei formațiuni l-a numit pe Dragoș. [...]

Fondarea statului independent Moldova este legată de numele voievodului Bogdan. [...] Acesta [...] își arătase nesupunerea față de regele Ungariei, fapt pentru care fusese îndepărtat din demnitatea de voievod al Țării Maramureșului. Era vorba de fapt de o răscoală a unor români în frunte cu Bogdan care se răzvrătiseră împotriva dominației maghiare. [...] Răzvrățiții au fost nevoiți să treacă peste munți, la est de Carpați. [...] Bogdan, probabil cu susținerea românilor din Estul Carpaților, l-a îndepărtat pe Balç, urmașul lui Dragoș, de la putere, forțându-l să plece din Moldova. Ludovic I nu putea accepta ca Moldova să iasă de sub stăpânirea sa. În anul 1364 el a trimis o oaste împotriva lui Bogdan, care a fost înfrântă de acesta, astfel că Moldova ieșea de sub dominație ungară [...].

Moldova începe să participe activ în politica internațională în timpul lui Lațcu (1369-1375) [...] când a apărut pericolul reluării expansiunii maghiare în spațiul est-carpatic sub motivul „readucerii” populației de aici la [...] catolicism. Pentru a preîntâmpina acest pericol, Lațcu [...] a adresat papei Urban al V-lea rugămintea de a înființa o episcopie catolică în Moldova [...]. Astfel, Siretul, devenit de curând capitală a Moldovei, obține și statutul de reședință episcopală. [...] Moldova continuă să se afirme în relațiile internaționale din Europa de Est și Sud-Est în timpul lui Petru I Mușat (1375-1391). [...] Evenimentul cel mai important în politica externă a lui Petru I Mușat a fost semnarea [...] Tratatului moldo-polon de la Lemberg (Liov). [...] Pentru Moldova, importanța politică a acestui tratat consta în faptul că Petru I Mușat își asigura astfel protecția Poloniei împotriva vechilor pretenții maghiare la pământurile est-carpaticе. [...] Pentru consolidarea țării și recunoașterea ei internațională [...], Petru I Mușat a hotărât să înființeze o mitropolie ortodoxă.

(I. Țurcanu, *Istoria românilor*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți capitala Moldovei, precizată în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul la care se referă sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați conducătorul răscoalei din Țara Maramureșului și o acțiune desfășurată de acesta în Moldova, la care se referă sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la *marcă*. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la acțiunile conducătorilor Moldovei, în perioada 1369-1391, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia în secolul al XV-lea românii participă la acțiuni militare cu caracter antiotoman. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre evoluția politică a României în a doua jumătate a secolului al XX-lea, având în vedere:

- prezentarea constituției României adoptate în etapa stalinismului, în a doua jumătate a secolului al XX-lea;
- menționarea a două acțiuni politice desfășurate de România în relațiile internaționale din perioada 1955-1969;
- precizarea unei practici politice utilizate în România, în perioada 1970-1988 și menționarea a două aspecte referitoare la aceasta;
- formularea unui punct de vedere referitor la democrația din România în perioada 1990-1997 și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, **evidențierea relației cauză-efect**, elaborarea **argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.